

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

С о щ и я

16 юни 1983

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	4
III. ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Банчо Банов	6
Дико Фучеджиев	9
Славка Славова	11
Владимир Каракашев	11
Юлиан Вучков	16
проф. Гочо Гочев	19
Димитър Канушев	21
Асен Шопов	23
Антония Каракостова	24
Велко Кънев	25
Дико Фучеджиев	26
IV. ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	28
V. ПО ТОЧКА ТРЕТА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	30
Славка Славова	32
Велко Кънев	32
Антония Каракостова	33
Владимир Каракашев	33
Славка Славова	33
VI. РЕЗУЛТАТИ ОТ ГЛАСУВАНЕТО	
VII. ЗАКРИВАНЕ	
Дико Фучеджиев	34

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Членове: Банчо Банов
Антония Каракостова
Стефан Данаилов
Николина Лекова
Асен Шопов
Крикор Азарян
проф. Филип Филипов
Пелин Пелинов
Николай Люцканов
Славка Славова
Иванка Димитрова
Банча Дойчева
Емил Стефанов
Велко Кънев
Александър Григоров
Крум Табаков
Кирил Неделчев
проф. Гочо Гочев
Владимир Каракашев
Димитър Канушев
Юлиан Вучков

О Т С Ъ С Т В У В А Щ И

Кирил Кавадарков
Татяна Масалитинова
Енчо Халачев
Георги Черкелов
Рачко Ябанджиев
Сава Хашъмов

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

Състоял се на 16.06.83

в театъра

З Н А Ч А Л О :

16 ч 15 мин

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другарки и другари,

Другарят Гочо Гочев навършва седемдесет години. Искам да го поздравя най-сърдечно от мое име и от името на Художествения съвет и да му пожелаем да бъде все така жизнен! /Ръкопляскания/

Искам да поздравя др. Юлиан Вучков, който получи званието "народен деятел на културата" за 24 май и да му пожелаем да бъде винаги сред нас и да ни оказва помощ в работата ни. /Ръкопляскания/

Искам да поздравя и др. Димитър Канушев, който получи званието "заслужил деятел на културата" и да му пожелаем от мое и от ваше име да носи достойно това високо звание. /Ръкопляскания/

Издавам поздравления и на др. Владимир Каракашев, който също получи званието "заслужил деятел на културата" и да пожелаем на него и другите по-нататъшни успехи като бойци на културния ни фронт

фронт и по-специално в областта на театъра. /Ръкопляскания/

Особено ценя тяхното място в ~~художествения~~ живот на театъра и смятам, че това са хора, които заслужено са получили тези звания и имат голяма перспектива за себе си и в полза на нашия театър. Пожелавам им да бъдат здрави! /Ръкопляскания/

Другарят Стефан Данаилов получи звание "народен артист" което е заслужено. Пожелавам му да оправдае полученото високо звание и плодотворна работа като актьор и обществен деец! /Ръкопляскания/

Откривам заседанието на Художествения съвет, което беше предшествувано от заседание на Режисьорския съвет. Предлагам следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Приемане репертоара на театъра за сезоните 1983/84 и 1984/85 година. Докладва Банчо Банов.
2. Категоризация на ролите в "Сборен пункт", "Лизистрата" и "Тяхната последна любов".
3. Обсъждане на предложения за прекатегоризиране на актьори.
4. Разни.

Имате ли предложения към дневния ред? Няма. Приема се.

Преди да пристъпим към дневния ред предлагам на Художествения съвет следното

Р Е Ш Е Н И Е :

"Художественият съвет оценява, че постановките и представленията през четирите месеца на 1983 година са осъществени на високо идейно-художествено равнище и имат необходимите качества за изисквания се възпитателен ефект и идейно-естетическо въздей-

ствие върху нашата публика".

Имате ли съображения и възражения по предложеното ви решение? Няма. Приема се с болшинство.

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

Има думата др. Банчо Банов, който ще ви запознае с обсъждането, което стана в Режисьорския съвет и това, което предлагаме като репертоар за следващите два сезона. Има доста трудности, но ние трябва да направим всичко възможно, за да осъществим една програма, която е свързана както с прегледа, така и с ~~обществената~~ ~~жизна~~ някои задачи от политически характер в театъра.

БАНЧО БАНОВ:

Репертоарът за следващите два сезона е съобразен с две основни линии:

- първата линия е задълженията, които поставя пред театъра прегледът на българската драма и театър;
- втората - творческите интереси на водещите режисьори и актьори в нашия театър.

Репертоарът е обсъждан в Литературното бюро и в Режисьорския съвет. С изключение обаче на две пиеси от първия сезон Литературното бюро не е в състояние да предложи на Съвета пиесите. Вие знаете трудностите, с които се сблъсква Литературното бюро с необходимостта да се намерят български пиеси, които да носят големите истини на нашето време, да бъдат от крупни имена в нашата литература и които в своята същност да носят утвърждаващото начало на нашия живот.

Прави впечатление, че пиесите на малка сцена са значителни на брой. Това е направено с оглед на възможностите те да се съгласуват с пиесите от голямата сцена, с оглед на свободните актьори, които ще останат.

"Нощем с белите коне" от Павел Вежинов е едно от най-значителните произведения на нашата белетристика през последните години. По драматизацията работи Асен Шопов и тя ще бъде представена на Художествения съвет в началото на следващия сезон.

Нова пиеса на Николай Хайтов – пиесата трябваше да бъде представена до днес, но за съжаление авторът днес не я донесе. Имаме всички гаранции от автора, че пиесата е завършена.

"Чиъликът край границата" от Йордан Йовков е драматизация, направена от проф. Филипков и която ви е раздадена.

"Скитник броди по света" – Андрей Гуляшки – ще добавя, че това няма да бъде драматизация, а оригинална пиеса от автора, може и с друго заглавие, която ще има за своя основа една от линиите на романа. Водиха се много разговори, пиесата е построена и до петнадесет дена ще имаме първата част.

"Така ще победим" от Шатров – става дума за пренасяне на постановката на МХАТ – въпросът не е окончателно уреден: имаме съгласието на Шатров и Олег Ефремов, но все още нямаме разрешение от Агенцията за авторско право в България. Смятаме, че ще получим такова разрешение. Мисля, че не е нужно да ви говоря за тази пиеса, чийто политически смисъл и съвременен патос е необходим за нашата сцена.

За малка сцена са предложени пиеси, които дават възможност за актьорски изяви:

"Има ли право Констанс" от Съмърсет Моам е пиеса с пет женски роли, съобразена е с обстоятелството, че по време на поставянето на "Така ще победим" голяма част от трупата ще бъде свободна – имам пред вид жените.

Във връзка с това е посочена и пиесата "Мадам Сан Жен" от В. Сарду, където има великолепна роля за актрисата от средно

поколение.

Към раздадения ви проект за репертоар искам да посоча, че пада пиесата "Победителката" от Арбузов, тъй като е включена в театър "София". Вместо нея се предлагат две пиеси: "Фауст" от Малроу с режисьор Енчо Халачев и "Антигона" от Жан Ануи с режисьор Люцканов.

За сезон 1984/85 година театърът у уговорил документална пиеса от Михаил Шатров за четиридесетгодишнината от Девети септември.

От предложените пиеси отпада "Сирано дьо Бержерак" и вместо нея се предлагат "От ума си тегли" от Грибоедов, предложена от Люцканов или "Божията нивица" от Колдуел.

Ще прибавим в проекта и "На дъното" от Максим Горки.

Театърът очаква пиеси и от Недялко Йорданов, Константин Илиев и Георги Мишев. Авторите са съобщили, че ще дадат пиесите си до края на годината.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

На Режисьорския съвет беше направено предварително обсъждане на репертоарния план. ^{Той} ~~който~~ е предложение на Режисьорския съвет, в който влизат директорът, ^{Режисьорите} главният драматург и тримата ръководители на обществените организации. Моля да не се обсъжда заглавието, свързано с името на Михаил Шатров, тъй като за него имаме договореност.

БАНЧО БАНОВ:

За пиесата на Хайтов мога да кажа само това, че тя е на съвременна тема. Хайтов е достатъчно голямо име, за да можем да приемем в предварителен план предложението му. Известно е майсторството на диалога. Има 14 действащи лица.

ВЛАДИМИР КАРАКАШЕВ:

Вярно ли е, че в основата на сценария е залегнала "Черешовата градина"?

БАНЧО БАНОВ:

Вярно е. Но искам да взема отношение по пиесата на Андрей гуляшки – основна тема на пиесата е за движението и страха от истината, темата за риска в човешкия живот, противопоставен на желанието нещата да стоят на едно място, да не се стига до изостряне на отношенията в един колектив и в живота. Това е моментът, в който хирургът Лука Шейтанов поема решението да оперира един човек, за който се знае, че риска е много голям, за да се приеме другото решение: нека си умре от собствената смърт след година и половина. Това е основният конфликт, който дава повод за сюжетното движение напред, като се стига до разсъждения от не толкова тесен план, какъвто е една лекарска пиеса, въпреки че пиесата в своята цялост ще представлява така наречените лекарски пиеси. Има две хубави женски роли.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Димитър Канушев:

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Каква е готовността на пиесите на Вежинов и Гуляшки?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

За сега има готовност на драматизацията на "Чиџликът край границата", която да приемем до края на сезона. Асен Шопов работи усилено по "Нощем с белите коне", което до 15 юли трябва да приемем. С Хайтов сме се уточнили след като предаде текста веднага да го размножим за Художествения съвет. Ако тези три заглавия минат до края на този сезон, ще имаме значително по-оптимистична картина.

БАНЧО БАНОВ:

Става дума, че пиесата на Гуляшки ще бъде готова до началото на следващия сезон.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата проф. Гочо Гочев.

проф. ГОЧО ГОЧЕВ:

Сондирани ли са драматурси като Цанев, Стратиев, защото чух за една великолепна пиеса на Стратиев?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Ние четохме пиесата и преценихме, че не е подходяща за нашия театър. Ние следим отблизо и водим разговори с нашите най-известни драматурзи какво пишат. А ако сполучим с пиесата на Хайтов, това няма да бъде малко. Но при сегашното положение трябва да се обезпечим с тези драматизации. Знаете, че има пиеси с качества, но които не смятаме за целесъобразно да поставяме. Нашата политика и задачи са ви известни и затова проявяваме по-голяма прецизност.

Смятаме, че ако реализираме тази програма, ще се представим много добре на прегледа. Мисля, че засега пропуски не сме направили.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Какво е положението за пиесите от Йорданов, Илиев и Мишев?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Имали сме разговори с тях и са ни дали обещания, поради което имената им са включени за по-следващия сезон.

В Художествения съвет има хора, които са членове на Репертоарния съвет на Комитета и са запознати с тези пиеси, които най-напред се разглеждат в Репертоарния съвет и могат да кажат къде имаме пропуски или ако можем да внесем корекция с някоя пиеса

за която не знаем.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Много силно впечатление ми направи книгата на Ивайло Петров "Хайка за вълци" и веднага си я представих драматизирана и изиграна на наша сцена. Много бях развълнувана при прочитането ѝ.

Преди две години прочетох една книга, която също много ми хареса – "Тътени" от Цончо Робев. Тя е историческа – за сливенските събития. Написана е много хубаво, по документи. Ако някой от нашите драматурзи или режисьори се заеме с тази книга ще бъде много хубаво. Достатъчно е да се вземат две или три сюжетни линии, за да стане много хубава пиеса.

Бих помолила да се включи Ивайло Петров в нашия репертоар. Намирам, че той има много действен език, който е за сцена.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Говорих с Ивайло Петров и той ми каза, че мисли за втора част на тази книга.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Владимир Каракашев.

ВЛАДИМИР КАРАКАШЕВ:

Много сме затруднени от това, че представеният репертоар от една страна е реален, от друга страна и хипотетичен, тъй като в ръцете си държим едно от произведенията, което е предложено в репертоара – "Чиѝликът край границата" – драматизация на проф. Филипов.

Преди да отправя критичните си бележки искам да се изкажа за две положителни тенденции, които съзирам в репертоара, но за които ще мога да говоря с по-голяма категоричност, когато се запозная с готовите произведения.

Първата тенденция, която е изобщо тенденция в репертоа-

ра на Народния театър през последните години, е ориентиране към сериозната, към голямата литература. Не може да се направи възражение по "Нощем с белите коне", което е едно от най-силните произведения на нашата съвременна белетристика. За "Чиџликът край границата" също не може да има разговор. Не съм чел романа "Скитник броди по света", но съм чувал, че бил интересен.

Налице е една тенденция на театъра да се ориентира към най-ярките произведения както на класическата ни литература – имам пред вид белетристиката – така и към съвременната ни литература.

На второ място ми прави впечатление, че почти всички произведения са обърнати към съвременността – една тенденция, която не винаги виждаме в репертоара на Народния театър. И "Нощем с белите коне", и пиесата на Хайтов, и "Скитник броди по света", и "Така ще победим" са произведения, които третират проблеми на социалистическата действителност. Това е втората положителна страна като тенденция в този репертоар.

Моята първа критическа бележка е, че за този репертоар говорим доста условно, тъй като не е достатъчно в една драматургия това, че в основата ѝ да стои едно значително белетристично, поетическо или публицистично произведение. Създаването на една драматизация означава създаването на нова структура, нова литературна структура, на нов тип литература – литература, която трябва да отговаря на едни други специфични изисквания и закони. Колкото и съвременната драматургия в жанрово и стилово отношение да разшири своите параметри – на сцената се поставят протоколи и стенограми, поставят се и публицистични документи, поставят се и произведения, за които преди двадесет или тридесет години е било невъзможно да помислим, че могат да намерят място на сцената, все

пак трябва да признаем, че този литературен вариант трябва да отговаря на някои класически и още неопровергани изисквания към литературата, която е пригодена за сцената. Не искам да казвам какви са тези изисквания, тъй като са известни на членовете на Художествения съвет.

За "Нощем с белите коне" нищо не мога да кажа, освен че очаквам да прочета драматизацията. Произведението е много добро, съвременно, главният герой е наш съвременник, произведението е наситено с острия и характерен за Вежинов психологизъм, разглежда някои философски проблеми на човешкото битие, ако щете проблема за живота и смъртта – този класически проблем на литературата. Това е много силно и богато произведение – съвременно и дълбоко в истинския смисъл на думата. Очаквам да прочета драматизацията, за да мога да кажа по-конкретно какво очаквам.

За пиесата на Хайтов – гледах филма "Черешовата градина", реализирана от Иван Андонов – интересно е, произведението има съвременни проблеми, един остър конфликт със селска тематика, която е много рядък гост по българските сцени. Много ценя белегиста Хайтов, познавам силата на неговия талант. Мога да кажа, че е много хубаво това, че Хайтов е привлечен като автор в Народния театър. Но по-конкретно мога да говоря след като прочета самото произведение.

"Чишликът край границата" е репертоарна находка – много сложен и интересен роман на Йовков. Вярвам, че и драматизацията ще бъде на равнището на тази литература. Хубаво е, че такова **класическо** произведение на нашата литература се появи на сцената на Народния театър и щом ще го прави проф. Филипов мисля, че имаме доста сериозни гаранции.

"Скитник броди по света" – не съм чел произведението и

не мога да кажа нищо, освен че Гуляшки е един от изтъкнати наши белетристи.

Доста въпроси за мен поставя включването на пиесата на Михаил Шатров "Така ще победим". Искам добре да бъде разбран: ценя много политическия патос на тази пиеса и мисля, че той нами-ра много точки за съприкосновение с проблемите на нашата съвременност, но по мое лично мнение от трилогията на Шатров "Болшевики", "Шести юли" и "Така ще победим", то последното отстъпва на другите две по своите чисто художествени качества. Това представление е един огромен монолог на Ленин с илюстрации около този монолог. Според мен, основният художествен недъг на тази пиеса е, че тя е построена на един илюстративен принцип.

Продължавам да мисля и да настоявам, тъй като ценя драматургията на Шатров, която извърши един прелом не само в съветската, но и в световната лениниада със своята изключителна документална точност, с обективността на историческия анализ, с изваждането на някои неизвестни или съзнателно забравени по време на култа към личността документи около личността на Ленин, но мисля, че театърът трябва да се върне, ако иска да постави пиеса за Ленин, на своята стара идея, която обсъждахме, за "Шести юли". Ценя значително по-високо тази пиеса и смятам, че е изключително силна, един трагичен момент от живота на революцията, където образът на Ленин не е така статично предаден само с един монолог, предаден е в действие, има интересни роли на Свердлов, на Дзержински, на Спиридонова. Според мен пиесата "Така ще победим" не е крачка напред.

Втората въпросителна, която стои пред мен, е: има ли театърът в момента – не казвам, че няма – актьор, който след успеха на Рачко Ябанджиев в тази роля, което беше успех, отчетен

беше от критиката и нашата театрална и културна общественост, тъй като беше събитие, когато се появи за първи път на сцената – има ли театърът такъв актьор, който не приблизително, а сигурно би могъл да интерпретира образа на Ленин, тъй като не можем да си позволим с тази роля да правим експеримент, а да бъдем сигурни.

Според мен включването на тази пиеса е под въпрос, като адмиравам това, че Олег Ефремов ще я постави. Това е много изтъкнат режисьор, още повече че неговото естетическо кредо се свързва с естетическото кредо на нашия театър.

За малка сцена нямам принципиални възражения срещу нито едно от произведенията. "Мадам Сан Жен" – трябва да има едно ново режисьорско решение, тъй като от пиесата лъха нещо леко и булевардно, както всичко от Сарду, макар че е един много сръчен автор, известен е като голям майстор на техниката на сцената, на драматургията. Но има много масови сцени.

Не познавам "Маратон".

Мисля, че високите изисквания на Народния театър към националната драматургия трябва да се запазват, всички сме за това, но същевременно трябва да се гледа реално. Мисля, че пиесата на Стратиев, която прочетох и към която имам бележки, би могла да намери място на сцената на Народния театър с една допълнителна работа върху нея, тъй като Стратиев е много перспективен автор. Вярно е, че в тази пиеса има една условност, която смущава някои хора от Народния театър, но мен не ме смущава, особено с тези поправки. Може би тази пиеса заслужаваше внимание. Но има и други автори и както виждам кръга се разширява. Мисля, че имаше още една пиеса "Ревизорски уроци" на Радослав Михайлов, която се постави във военния театър. От пиесата лъха много съвременен патос, написана е много искрено, с добър език, с два – три интересно из-

градени характера. Но ще говоря по-конкретно, когато се запозная с драматизациите.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Юлиан Вучков.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

В много отношения се покривам със становището на др. Каракашев. Срещу нито едно име от предложените за голяма сцена не може да се възрази – това са имена авторитетни и достойни за тази сцена. Заедно с това има и силни произведения и искам да подкрепя "Нощем с белите коне" и "Чиѳликът край границата". Всички ги познаваме, те са много зрели и "Нощем с белите коне" трябва да се срещне с масовия зрител, от това произведение може да стане и хубава пиеса. Правилно каза др. Каракашев, че вече сме свикнали да играем и една по-раздробена драматургия, по-свободно написана, т. е. на принципа на свободния монтаж – нещо, което отдавна на Запад стана принцип. Но това се отнася до документалните жанрове. За съжаление, "Нощем с белите коне" не е документално, а е художествено произведение и тук трябва да се направи пиеса. Тук не може да се направи този монтаж, който в документалния жанр безусловно би бил приемлив поради автентизма, фактологията и т.н. Това заслужава да се опита и задължава драматизатора не да прави адаптация и извлечение, а да направи една пълноправна пиеса, подчинена изцяло на законите на драматургията, а и да не загуби същевременно литературния си блясък, защото това е едно от големите предимства на произведението, че има литературен блясък, а не само идеен.

Произведението би загубило много, ако се съсредоточим в една или две сюжетни линии. То трябва цялостно да обхване нещата. То ще загуби, ако не е от такъв тип произведения, при които трябва

ва да хванеш една линия и ще бъде достатъчна, за да направиш голяма драматургия. То трябва така да се обхване, както е всеобхватно, иначе много ще се обедни и ще има обратен ефект за зрителя – няма да има този ефект както когато го вземе в ръцете си като едно четиво, а не като произведение, предназначено за игра.

Надявам се, че Асен Шопов като опитен драматург ще се справи с това произведение. Бих предложил да бъде обсъдена в Художествения съвет до края на сезона, макар и в по-суров вид. Ще може да се подскаже на Павел Вежинов и на режисьора някаква идея.

Не съм чел пиесата на Хайтов, филма съм гледал, но не зная как ще бъде като драматургия.

Подкрепям "Чифликът край границата" – произведение на голям автор и със силна атмосфера. Важно е как ще се защити, но марката на Филипов достатъчно много гарантира и ще бъде положително сценично произведение.

Не съм чел "Скитник броди по света".

Считам, че "Шести юли" е най-хубавото произведение на Шатров, но много пъти е давано по телевизията. Гледано е в един блестящ филм с най-големия изпълнител на Ленин – Кажуров. Това произведение има огромна популярност и ще се рискува с него. Като идея, като поглед към Ленин по-новото и по-малко познатото е това произведение на Шатров – "Така ще победим". Но важно е как ще се направи. Но бих предявил някои претенции към Шатров – не е нужно да бъде точно в този вид, който МХАТ предложи, но казват, че се пренася изцяло.

За малка сцена: "Малки комедии", "Мнимият болен" и "Мадам Сан Жен" – това са три в един същ жанр произведения и трябва

да изберете едно от тях. Подкрепям за "Мадам Сан Жен", тъй като това е много ефектно произведение. Хубаво е като цвя, ще даде възможност за много женски роли. Този типаж е малко в линията на Народния театър, с интересни, ярки и любопитни характери. Това ще компенсира тази тежест, която има на голяма сцена – малко натежава репертоара на голяма сцена. Предпочитам на малка сцена "Мадам Сан Жен" пред всички други.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Трябва да бъдат само участващите в залата.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Мисля, че може да се играе и на голяма сцена.

Не съм чел "Маратон".

За репертоара 1984/85 – пред "Антоний и Клеопатра" предпочитам "Веселите уйндзорки", която ще създаде много интересен материал за добрия женски състав. Това е много силно произведение. Всички сме гледали преди много години филма – много блясък, много празничност и красива стихия има в това произведение. Малко липсва тази красива стихия на нашия театър напоследък – този смях в изобилие, щедър, от сърце. Не залеем сцените с повече слънце и то на Шекспирово равнище. Горещо подкрепям това произведение.

"Тихият дон" е още много популярен от екрана и още ми са в главата главните герои, които играеха великолепно. Чисто визуално помним движения, жестове. Нека се поотдалечи малко произведението.

Предпочитам Ибсен, който не знаей зашто толкова малко се играе от българския театър. За мен е велик автор, особено като гледах "Дивата патица" – стана ми тъжно, че след 35 години най-после се появи това произведение.

Подкрепям тези две произведения категорично. А ако Шатров

напише за нашата четиридесетгодишнина би било великолепен жест.

Подкрепям "На дъното", макар че е много трудна и капризна пиеса, но тогава два пъти трябва да подкрепя "Веселите уиндзорки". Защото "На дъното" трябва да се подпре с едно небе - Горки е велик автор, но е преексплоатирано произведението. Затова давам предимство на "Веселите уиндзорки", "Подпорите на обществото" на Ибсен и новата българска пиеса. Всичко останало да бъде под въпрос, дори "От ума си тегли" е под въпрос, според мен, защото все още го помним от военния театър - една не лоша постановка на Асен Шопов, а и филм гледахме скоро. Трябва да се отива към неща, които създават по-малко рискове пред зрителя, за да не ги позагубим. В доста театри има проблеми със зрителите, дори и Народния театър.

Подкрепям пиесата на Радослав Михайлов, но вероятно ръководството си има съображения. Според мен тя има качества да се играе в софийски театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата проф. Гочо Гочев.

проф. ГОЧО ГОЧЕВ:

Считам това наше заседание като първи етап, защото по много от пиесите живеем с една надежда. Но това е една традиция - колкото реална, толкова и нещастна не само за Народния театър. Много често помня фразата: обсъждаме в репертоара българска пиеса.

Зная колко е затруднено Литературното бюро, зная кои работят в него, че имат информация, критерии и т. н. Но все пак смятам, че Съветът е властен да помоли, да изисква не така условно, но в изкуството не вървят титлите. Затова смятам, че не бива да поставяме подписа си под пиеси, които са само някакво доверие на авторитета. Тук трябва да се създаде една по-строга традиция.

Всички сме съпричастни и носим някаква отговорност и за следващо заседание да ни се изпратят и пиесата на Хайтов, и други. Знаем, че и най-големите световни автори имат несполуки и неудачи. Това е една нещастна традиция в нашия театър – казва се автор, но без да посочвам примери знаете колко наши известни автори са се проваляли.

Никой не спомена за класиката – добре е, че има трима големи автори като Грибоедов, Ануи и Горки. Винаги Народният театър трябва да бъде стожер на голямата класика. Нищо, че дадено произведение се е играло преди седем – осем години – по-добре е да потърсим нови моменти и да си спомним големите майстори. Не е критерий това, че се е играло дадено произведение – всеки ден нова публика се ражда, нови хора се запътват към театъра. Не искам да подчертавам своите мотиви пред такава компетентна аудитория.

Спомням си "Чучулигата" в Пловдив. Големите автори винаги разкриват нещо ново, за големите и хубавите неща винаги може да се говори. Може би Ануи е най-голямата фигура на съвременния театър, този метафоричен език, толкова близък до действителността и този мост към миналото, съвременността и бъдещето.

Искам да завърша със Стратиев – не можах да разбера какви са принципите на театъра в случая. Стратиев е голям автор. Говорих с трима братиславски другари – играят го в Словакия, в света, навсякъде, мина океана. Обявявайки се против Стратиев в името на някакви за мен мними препятствия и съображения обявяваме се против сатирата и то сатира на българска тема. Защо да не го поканим? При нас не бива да съществува тази лъжовна позиция, че щом някой театър го играе, ние скръстваме ръце. Народният театър си има своя публика, сатирата – своя, както и другите театри. Но щом един автор е голям той може да шевствува по всички сцени и

това е голямата логика за мен и истинския естетически и морелн критерий. Не познавам тази пиеса, но се осланям на мнението на Васил Стефанов, Каракашев и Канушев и смятам, че може да се помисли за това. Това е автор, който колективът на Народния театър ще приеме с благодарност, да не говорим за публиката. При този силен състав, какъвто нашата сатира отдавна очаква, ще има успех, защото залиня съставът на Сатиричния театър. Не искам да гадая причините, но се иска един много силен състав при цялата сила на този голям автор, да се покаже новия живот в тези краски, които са нужни. Иначе да се откажем и от Грибоедов, да не играем и Вазов.

Трябва да се преодолее тази инерция и да се явяваме с репертоар, който е четен, да степенуваме нещата. Зная, че това не е по вина на ръководството и че това са мъки на целия български театър. Понякогасме евтини максималисти и непременно искаме да има пет пиеси за прегледа, а достатъчно са и две пиеси.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Димитър Канушев.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Изказването ми ще има доста условен характер, тъй като и репертоарът е условен. Нито една от българските пиеси не сме чели. Прави впечатление интереса към прозата в театъра. Това е един положителен момент в общото естетическо развитие на българския театър, продължение на някои търсения. Преди години нещата бяха повече центрирани около лириката.

Имам сериозни резерви към крайния успех на някои от тези драматизации. Мога да си представя пред какви трудности ще бъде изправен Асен Шопов, тъй като познавам романа. Разбрах, че Павел Вежинов участва в тази работа като автор, а не като съветник.

Доколкото познавам романа необходими са съществени конструктивни и чисто литературно-художествени промени. Само с драматизация ще бъде трудно – става дума за нещо, което ще бъде на равнище.

"За "Скитник броди по света" задачата е много трудна. Това не са романите за Авакум Захов и не всички драматизации на Гуляшки са имали сериозен успех. Мисля за общото равнище. Хубаво е, че това е съвременна тематика и всеки един от тези романи – добри или много добри – имат по един или два образи, но става дума не за драматизация, а за една съществена трансформация на белетристичното произведение, за организирането им около едно сложно композиционно развитие.

Има много неизвестни и нямаме право на определеност, не само на категоричност. Искам да попитам това само имена ли са: Йорданов, Илиев, Мишев или знаете за какво става дума, като тематика, проблематика... Това още повече засилва този момент на относителност в репертоара и в оценките ни за него. Това се подсилва и с "Така ще победим". Много интересно би било да знаем как ще изглежда репертоарно-производствения план до Нова година, примерно, когато ще може да се очакват нови заглавия.

Познавам другите драматизации на проф. Филипков и мисля, че ще имаме нещо сигурно с "Чишликът край границата". Всичко останало все още е под въпрос. Такъв момент на условност има в другата част на репертоара, макар че там имаме произведения, които винаги могат да влязат в репертоара.

В цялата условност на репертоара за голяма сцена през 1983/84 година има две очевидни неща, на които може да се стъпи – очевидно това ще бъдат "Чишликът край границата", пиесата на Хайтов и тази на Вежинов. Сега не можем да говорим нито за равнище, нито за действителни слабости и проблеми. Може би ще трябва да

се помисли за някаква комедия за голяма сцена – нещо различно по тоналност. Предполагам, че тук ще настъпят промени и винаги изниква този въпрос като авторска индивидуалност, като проблематика.

Предполагам, че още веднъж ще ни извикате да разискваме по репертоара, след като сме прочели новите заглавия и когато репертоарът ще бъде свързан по-пълно с имена на режисьори – имам пред вид и малката сцена.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Искам да направя едно пояснение, защото ми се струва, че се получи малко недоразумение, става дума за романа на Павел Вежинов. Това, което се каза за участието на автора в работата, е истина, но то няма смисъла на конкретно списване на нови текстове. Не е въпрос и на съавторство дори, а очакването, че ще се появи по същество ново произведение над или извън романа. Това е важно като информация, макар да рискувам да внушавам предварително самонадеяно самочувствие преди да се е появило черно на бяло написаното. Не това искам да правя, но имам известна увереност при всичките затруднения, които коментирахте, че работата ще стигне до краен резултат главно в две насоки: първо, свиване на обема, т. е. относителната прътност на материала, и второ, преводът на характера роман – сценично произведение. Стоя на тази позиция, която беше споделена, че вземането на една сюжетна линия обеднява, обезсмисля поставянето на това заглавие. Държа на това как и възможно ли е да се пренесе цялостното богатство на романа такъв, какъвто го познаваме като белетристично произведение. Не случайно целият респект от произведението произлиза от широката гама на аспекти, теми, проблеми и картина, която то рисува. В този смисъл ми се

струва, че едва ли е възможно дори авторът да реши да напише нова пиеса, която да отговаря на изискванията на пиеса, дали ще съдържа в този именно смисъл романа, тъй като посоките, форматът, е различен. Затова опитът и цялата трудност се състои в това да се освободим максимално от всичко, което чрез проверка може да се окаже съпътстващо или да се запази цялото богатство на романа, но при всички случаи това ще има характер, какъвто се коментира, на монтаж но кинодинамична структура на сцената. Ако въпросът за изискването пиеса – драматургическо произведение, оригинално драматургическо произведение – това не би било възможно да стане и в този смисъл авторът няма желание да пристъпи към такъв вид работа, още повече, че пряко е ангажиран в момента и с работа върху екранизация на произведението.

Доколкото този опит ще има качество или ниво, за да отговори на изискванията и на института, който се ангажира с него – но това е друг въпрос и когато четем готовия материал ще обсъждаме дали ще се получи или няма да се получи, но ми се струва, че трябва да се направи този коректив, за да няма подвеждане и ангажиране най-малкото на името на автора върху онова, което се прави. Той участва, контролира, съветваме се, разговаряме, но прекалено много има в самия материал като роман, за да можем да се опитваме да го конкретизираме като нов списване, като нещо извън самия роман.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Антония Каракостова:

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

В последните две заседания на Режисьорския съвет с художествения ръководител на театъра не е останало произведение от Вазов, а сме изправени пред преглед и осемдесетгодишнината на

театъра, при която е редно да присъствува и Вазов в репертоара. Вярно е, че се играе "Под игото", но Вазов е едно богатство, което винаги е добре дошло на сцената. Струва ми се, че трябва да се помисли какво и кой да реализира Вазов на сцената на театъра за следващия сезон. Може да бъде нещо като драматизация на "Нова земя" или да се обърнем към "Към пропаст" или "Хъшове", но с оглед възможностите на режисьорската колегия.

Настоявам и апелирам към Художествения съвет да ме подкрепи в случая за присъствието на Вазов на сцената на Народния театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Искам да споделя казаното от др. Юлиан Вучков за репертоара за следващата година. Той подхвърли, че натежава, и с тази реплика даде тема за разговор по това, че повечето от заглавията са много сериозни, много дълбоки, много генерални проблеми се решават, много тежки и солидни пиеси. Ние трябва да помислим, като се има пред вид, че част от пиесите са под въпрос, да имаме в резерв някаква пиеса, която малко да уталожить нещата, да не се хвърляме само на големи произведения, понеже може накрая в стремежа си всичко да разрешим, да се получи така, че да не разрешим нещо за себе си, за театъра.

Зная съображенията на директора за Станислав Стратиев и ги споделям, но ми се струва, че всички, които подхвърлиха идеята за новата пиеса на Стратиев, имат някакво основание и ако не е късно може да се помисли да потърсим този автор в цялата тази тежка артилерия. Имам пред вид, че повечето пиеси в реалистичен план разглеждат съвременника и знаем, че в атмосферата на Народ-

ния театър добре стои и един Радичков – а защо не и един Станислав Стратиев? Освен ако има някакви генерални съображения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Изслушах с голямо внимание изказванията ви по репертоара на театъра и ще направя всичко възможно да се съобразя с голяма част от тях, които смятам за справедливи. Вие разбирате, че бяхме изправени пред големи трудности при съставянето на този репертоар и сме започнали работа отдавна. Искам да потвърдя впечатлението си, че когато говорим за българска ^{съвременна драматургия} ~~литература~~, което особено е важно за следващия сезон, не разполагаме със заглавия, които бихме могли да поставим на сцената на Народния театър.

Спомена се името на Станислав Стратиев и други автори, но аз не бих си позволил да допусна представянето на пиеса от Радослав Михайлов, която не е играна най-напред в провинцията и да решим дали ще я поставим при нас. В Народния театър не можем да изпробваме нови автори, което се отнася и за съвременната драматургия и особено нови автори и нови пиеси, които никога никъде не е видял. Това са известни причини – това е в практиката и традициите на Народния театър, в изискванията, които се предявяват към нашия театър.

Четох внимателно пиесата на Станислав Стратиев два пъти, но трябва да ви кажа, че след повторното четене лично реших, че пиесата е хубава, но няма да бъде коментирана добре на сцената на Народния театър. Съществува сериозна разлика между възможностите на останалите театри в София и тези на Народния театър какво и как да го поставят. На наша сцена се играят две пиеси на Йордан Радичков и това е една драматургия, която не е от обичайната, традиционна драматургия и не сме проявили страх. Но пиесата на Станислав Стратиев е построена изцяло на една условност, която за мен

беше неприемлива. С него сме в добри отношения, почитам таланта му и съм разговарял с него предостатъчно, за да се стигне дотам да обърнем внимание на тази пиеса. Но за съжаление това не е възможно.

Ние минахме към драматизациите и пиесата на Хайтов. Ние знаехме, че този план Художественият съвет трябва да приеме условно, но сме изправени, що се отнася до българската драматургия, пред такава ситуация. Художественият съвет ще има възможност да прецени всяко от тези произведения при конкретното им обсъждане. Нещата са много сложни и трудни, разбирам и приемам критичните бележки и съм благодарен, че толкова сериозно се отнесоха другарите, които са външни членове на Съвета, изказвайки много сериозни съображения.

Колкото до характера на репертоара вярно е, че е в една тежка посока, но за сметка на това през миналия сезон направихме "Лизистрата", "Сборен пункт" – заглавия, които са комедии, "Ретро" също носи много смях. Затова смятам, че репертоарът на театъра не е лишен от комедийния жанр. Ще взема под внимание и казаното "за" и "против" пиесата на Шатров. Разговорите тук се водят и на по-високо равнище, но се надяваме, че на базата на това, което получаваме, ще успеем да защитим театъра през годината на прегледа. Затова умолявам да се побърза с четенето на драматизацията на проф. Филипov, която смятам за много добра и на която разчитам. Разчитам и на драматизацията на "Нощем с белите коне". Разчитам и на Хайтов, който е сериозен автор със сериозни произведения и в жанра на драматургията. Но все пак нещата още не са завършени и не можем да сме сигурни.

Ръководството на театъра и Режисьорският съвет се занимахме много сериозно с тези проблеми, с високо съзнание с чувство

на висок граждански дълг към нашия театър и се надявам, че ще защитим достойно името на театъра пред нашата общественост.

Още веднъж ще се бъдат обсъдени заглавията и ще представим този репертоар на вниманието на Комитета за култура, където също ще направят бележки на базата на общото лице на репертоара на българския театър. До края на сезона ще обсъдим "Чиъликът край границата", "Нощем с белите коне" и пиесата на Хайтов. Ако по тази програма получим яснота, това ще бъде един старт за нашата работа.

ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Ще прочета предложенията на режисьорите за категоризация:
За "СБОРЕН ПУНКТ":

по 1,5 точки

Михайло Павлович	- Рачко Ябанджиев;
Иван Павлович	- Венелин Пехливанов;
Милица	- Ванча Дойчева, Адриана Андреева;
Янко Савски	- Георги Раданов;
Марко Пекаря	- Кирил Кавадарков;
Лепозава	- Ружа Делчава, В. Бахчеванова.

по 1 точка

Ангелина	- Л. Попиванова, Анг. Сарова;
Савски	- Асен Миланов, АНТ. Карастоянов;
Елена Катич	- Р. Данаилова, М. Атанасова;
Петър	- Николай Николаев;
Бата Коня	Георги Мамалев
Розмарин	- Емил Джамджиев
Стефан Савски	- Георги Гайтаников;
д-р Катич	- Емил Стефанов;
Съседка	- Дора Глинджева.

Имате ли други предложения? Няма. Който е съгласен моля да гласува направеното предложение. Приема се.

За "ЛИЗИСТРАТА"

по 1,5 точки

Ванча Дойчева	Татяна Масалитинова
Виолета Минкова	Славка Славова
Николина Лекова	Жоржета Чакърва
Виолета Николова	Добринка Станкова
Дора Глинджева	Милена Атанасова
Елена Виденова	Меглена Димитрова
Росица Данаилова	Камелия Нецкова
Емил Стефанов	Антон Радичев
Сава Хашъмов	Венелин Пехливанов
Кирил Кавадарков	Иван Тонев
Славчо Митев	Динко Динев
Соломон Аладжем	

по 1 точка

Васил Стойчев	Георги Гайтаников
Николай Николаев	Емил Джамджиев
Георги Мамалев	Маргарита Карамитева

При обсъждането в Режисьорския съвет се направи следната забележка, че в частта си за 1,5 т предложението не е много добре прецизирано, но режисьорът предлага и Режисьорският съвет подкрепя предложението, че това беше много трудна за осъществяване постановка с ангажимент на актьорите и за танци – постановка, каквато скоро не е правена в Народния театър. Режисьорският съвет уважи предложението на др. Люцканов. Имате ли бележки? Няма.

Предлагам Художественият съвет да приеме предложението

на режисьора. Има ли против? Няма. Приема се.

За "ТЯХНАТА ПОСЛЕДНА ЛЮБОВ"

по 1,5 точки

ТЯ - Виолета Минкова;

ТОЙ - Борис Луканов;

СЪСЕДЪТ - Стефан Димитров;

НЕГОВАТА ДЪЩЕРЯ - Красимира Петрова;

по 1 точка

ПРИЯТЕЛЯТ - Антон Карастоянов;

НЕЙНАТА ДЪЩЕРЯ - Галина Асенова.

Предлагам Художественият съвет да приеме предложението на режисьора Надежда Сейкова. Има ли против? Няма. Приема се.

ПО ТОЧКА ТРЕТА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

В Режисьорския съвет се обсъди проблема за качеството, ~~който засяга нашата икономика~~. На всички е известно, че за следващата година се подготвя Национална партийна конференция по въпросите на качеството. Този въпрос засяга ~~нашата~~ нашата икономика, но не по-малко засяга културата и културните институти. Казах на Режисьорския съвет, че се забелязва една тенденция на уравниловка и се объркват някои неща по въпроса за званията и категориите с въпроса за пенсията. Това води до принизяване на критериите и загубване на критериите. С това сега ще се мъчим да се борим на Националната партийна конференция. Ако отделните звена и институти не бъдат прецизни в критериите, които трябва да се използват за оценката на дарбата, на таланта, на трудолюбието, на дисциплината, на отношението към работата, ние ще бъдем поставени пред едно много тежко изпитание. Другарят Тодор Живков каза, че ние има-

ме много сериозни проблеми на арената на международното разделение на труда. Това е и проблем за нашето производство, какво представлява то по качество, кой го приема и кой не. Ние вместо да внасяме национален доход изнасяме. Това е свързано с качеството.

Тези икономически въпроси имат място и в нашия театър. В тази посока разговаряхме в Режисьорския съвет и занимавайки се с проблемите на качеството: категоризиране на роли и категоризация на актьори трябва да проявяваме по-висока взискателност, да не се бърза. Изказа се предложение, че за Народния театър тези срокове за прекатегоризиране са много малки. А и заплатите в нашия театър са по-високи от другите театри, по-висок е и процентът за премиране според конкретния принос на всеки актьор.

Оформи се становище в Режисьорския съвет, че трябва да бъдем по-взискателни и прецизни при преминаване от категория в категория.

На базата на една справка за тези, които имат право на прекатегоризиране Режисьорският съвет прие становището, че няма основание да предлага на Художествения съвет за преминаване в по-висока категория. Ще ви прочета имената на хората, които имат право:

в извънредна категория са:

Соломон Аладжем	Динко Динев
Адриана Андреева	Ангелина Сарова

Те имат навършен стаж и да се обсъжда кандидатурата им за висша категория.

в първа категория са:

Мариус Донкин	Михаил Петров
Антон Радичев	Добринка Станкова
Милена Атанасова	Юрий Ангелов
Красимира Петрова	

Изисква се стаж от три години, но никой от тях няма три години.

Във втора категория:

Меглена Димитрова

Константин Цанев

Константин Цанев има две години, но Режисьорският съвет не намери достатъчно основание да го предложи за преминаване в по-висока категория.

В трета категория:

Камелия Недкова

Емил Джамджиев

Георги Мамалев

Елена Виденова

Галина Ганчева

Това са най-младите актьори в театъра. Някои режисьори подкрепиха предложението за Камелия Недкова и Георги Мамалев, но при гласуването не получиха подкрепа на Режисьорския съвет. За тях се реши, че сега няма основание да ги предложи за по-висока категория.

Художественият съвет има самостоятелно право на мнение и предложения. Гласуването е тайно с две трети от гласовете от две трети от състава.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Предлагам Камелия Недкова като имам пред вид нейните постижения през последните три години и сериозното ѝ отношение към работата, тъй като в няколко пиеси вече работя с нея. Смятам, че тя трябва да премине във втора категория.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Подкрепям др. Славова за Камелия Недкова и правя предложение за Георги Мамалев, който също има основание да премине във втора категория.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Присъединявам се към двете предложения – имам същите впечатления за Камелия Недкова. За Георги Мамалев също има високи отзиви в Съветския съюз за "Двубой" и във Виена за "Опит залетене". Струва ми се, че той има едно много ярко присъствие, донесъл е за известен престиж на театъра и е редно Художественият съвет да гласува тези две предложения.

ВЛАДИМИР КАРАКАШЕВ:

Предлагам през новия сезон Художественият съвет да се занимае с проблема за актьорската трупа на Народния театър, да се разгледат някои проблеми на театъра, да се види състоянието на кадрите, подмладяванети, боите, индивидуалностите, развитието. Мисля, че би било полезно Художественият съвет на Народния театър да се събере по някои принципиално важни въпроси, а не само по текущи въпроси. Да се огледа трупата, за да се види от какво има тя нужда.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Подкрепям много категорично това предложение. Стои и въпросът за приемствеността на поколенията, младите актьори, развиват ли се те и т. н.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Това би имало смисъл, ако се направи с целия колектив и вие да вземете участие. Не е редно ние актьорите да съдим нашите колеги.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Въпросът се поставя много основателно, проблемите съществуват и трябва да се поставят на обсъждане – за състоянието на трупата: кой и как е дошъл, как се развива и т. н. Струва ми се, че и актьорите в Художествения съвет могат да изкажат своя възглед

за трупата и как се развиват младите актьори. Този подход мо
да осигури развитие на Народния театър, а не да живеем спокойно
и да не си разваляме отношенията с някои колеги.

Решение:

Художественният съвет повиш
ва с болшинство от гласовете и
присъстващите членове кайето
рията на аширисата Камели:
Недкова (от III - в II), и на ашибора
Георги Мамалев (от III - в II) - по
решение на п. худ. р-тел и дирек-
тор на театъра без необходи-
мо ~~оповестяване~~ болшинство при
тайното гласуване.

Председател: Ч. Фукс
/Д. Фухеджиев/

За II в II категория
за II в II. По ирвине е
мог

Ч. Фукс

Стекограф:
/Ф. Файтеев/

Зад. Гинотеко с директори
да ми се ~~издадат~~
мисе заповедта
от 1 юни 1983 год.
към основна миса на
булгария 2216

---

25 XI 83
Мисе